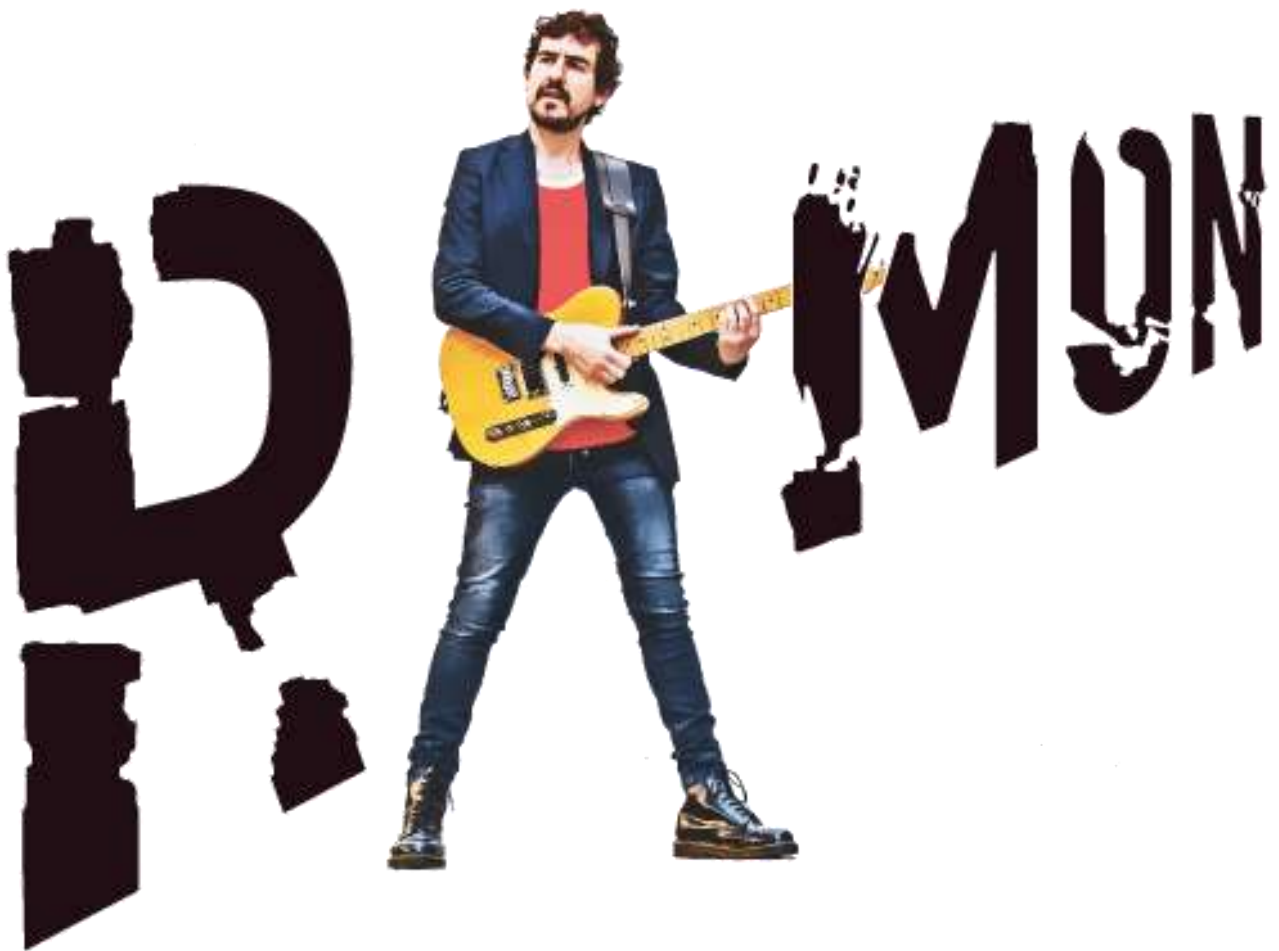

GUIA DIDÀCTICA DE "RAMON"

ÍNDEX

- 1) INTRODUCCIÓ
- 2) VALORS PEDAGÒGICS
- 3) POSSIBLES ACTIVITATS
  - 3.1) ACTIVITATS PROPOSADES ANTERIORS A L'OBRA
  - 3.2) ACTIVITATS PROPOSADES POSTERIORS A L'OBRA
- 4) ÀREES CURRICULARS RELACIONADES
- 5) COMPETÈNCIES GENERALS QUE ES TENEN EN COMPTE
- 6) OBJECTIUS I CONTINGUTS DE L'ACTIVITAT

1) INTRODUCCIÓ: NOTA DE LA DIRECTORA

RAM N és una tragicomèdia generacional que reflexiona sobre la por al compromís i la sensació d'eterna joventut amb la què viu gran part de la generació dels vuitanta.

Un espectacle auto-reverse amb dues parts molt diferenciades. La CARA A (amable i desenfadada) dóna lloc a la CARA B (crua, poètica i emotiva). Una transició de la comèdia al drama. De la immaduresa a la maduresa.

El Ramon ha trencat amb la seva parella perquè no vol tenir fills ni haver de cuidar ningú, però, quan torna a casa els pares i s'instal·la a la seva habitació d'adolescent, es troba que (paradoxes de la vida), la seva mare necessita que la cuidin.

RAM N és el viatge d'un etern adolescent (un Peter Pan), que quan fa els quaranta, no li queda més remei que madurar i enfrontar-se a la vida adulta.

Amb un to tragicòmic i un ritme dinàmic, explora els conceptes de pèrdua i de memòria des de diferents perspectives.

RAM (Random Accés Memory) on (encendre). Tal com el seu nom indica, és un espectacle que "encén" i activa la memòria de l'espectador/a. Un espectacle que permet reflexionar i mirar endins. Un espectacle per recordar.

2) VALORS PEDAGÒGICS:

RAM N és una proposta que ens aboca inevitablement a una reflexió sobre la maduresa, sobre la família, i sobre el valor del nostre propi passat, i consegüentment, sobre la memòria i la pèrdua. I ens pot induir també a una sèrie de reflexions sensibles lligades a l'àmbit de la creació literària contemporània; així com a la reflexió sobre l'ètica, la filosofia i els valors personals.

En l'àmbit artístic l'obra és un monòleg amb un actor que interpreta fins a una dotzena de personatges a partir de la seva pròpia veu, la del Ramon, que ens fa arribar la seva història, a través del text, de la música i de les cançons i de l'audiovisual que es projecta a la paret de la seva habitació d'infantesa.

3) POSSIBLES ACTIVITATS:

Són moltes les activitats que poden sorgir i desprendre's de l'univers creatiu ric, reflexiu i amb valor social com el que envolta l'obra. En aquest sentit, trobem dos tipus d'activitats: les anteriors al visionament de l'obra i les posteriors al visionament.

Les anteriors tenen com a objectiu sensibilitzar als estudiants i al grup envers l'univers creatiu del projecte del qual seran espectadors, traient-ne, a part, un rèdit humanista i de desenvolupament creatiu i personal.

Les posteriors al visionament volen aprofundir en la reflexió del contingut de l'obra, i sedimentar els seus aprenentatges potencials. Així com afavorir una reflexió profunda sobre el fet teatral.

2.1) ACTIVITATS PROPOSADES ANTERIORS A L'OBRA

2.1.1) ELS JOCS DE LA "MEMÒRIA":

Un treball individual i de grup que té com a objectiu crear una activitat transversal que permeti el grup-classe conèixer-se amb més profunditat d'una manera sensible, a partir de crear, recollir i comparar records, en diversos exercicis.

EXERCICI 1: "VERITAT O MENTIDA"

FASES DE L'EXERCICI:

a) ELABORACIÓ LITERÀRIA D'UN RECORD REAL

Es tracta de pensar i redactar el record real més antic que l'estudiant sigui capaç de recordar. I en funció d'aquest record fer una descripció tan detallada com sigui possible, d'una extensió no més llarga de mitja pàgina. De manera que s'apliqui valor de síntesi, però una descripció acurada i el màxim d'exacte d'aquest record. Explicada en primera persona i en present narratiu. (Durada del text, entre dos i tres minuts).

b) ELABORACIÓ LITERÀRIA D'UN RECORD INVENTAT

Es tracta de pensar i de construir (per escrit) un record amb aparença de realitat. I de ser capaç de visualitzar-ne detalls i de transcriure'ls de manera que tinguin la capacitat d'evocar la il·lusió d'una vivència que ens transporti a una infantesa fictícia de l'estudiant. (Durada del text, entre dos i tres minuts).

c) COMUNICACIÓ DAVANT DE LA CLASSE

La tercera fase ens porta fins a la lectura en veu alta del record inventat i del record real per part del seu creador/a. I a partir d'aquí la resta del grup* haurà de decidir de manera democràtica quina de les dues històries és real i quina fictícia.

(*) L'avaluació sobre la veracitat dels records es pot fer en lectura oberta davant la classe. O bé es pot fer en una dinàmica de petits grups d'entre quatre i sis persones. De manera que o bé la classe o bé els petits grups poden votar quina de les dues històries que ha explicat un company/a és real i quina no ho és.

d) COMPETÈNCIES

Esriptura (creació literària), expressió oral, i comprensió de text.

EXERCICI 2: "RECORD FAMILIAR"

FASES DE L'EXERCICI:

a) INVESTIGACIÓ I ENTREVISTES

L'estudiant haurà de realitzar entrevistes entre aquests dos familiars (avi/àvia, tiets o tietes, pares o mares, tutor/a o alguna persona propera que tingui més de cinquanta anys. Com més gran sigui la persona entrevistada millor). I recollir els seus records d'infantesa més destacats, i que més hagin mantingut en la memòria.

b) REDACCIÓ DELS RECORDS

L'estudiant transcriurà els tres records de les entrevistes que els hagin sorprès més; sigui perquè els desconeixia, o perquè el transportin a un temps passat radicalment diferent del d'avui. (Extensió màxima, mitja pàgina per record).

c) COMPARATIVA

L'estudiant haurà de comparar el seu primer record personal real (redactat a l'exercici 1) i un dels tres records que ha triat dels seus familiars o contactes propers, i comparar-los. En aquesta comparativa es buscarà establir les semblances i les diferències en el context de l'època, el punt de vista, els participants, el tipus d'accions i la qualitat estètica i la concreció del record.

d) COMUNICACIÓ

El procés de comunicació dels resultats de la reflexió poden fer-se davant del grup, o en un petit treball que reculli els criteris específics de la comparativa.

e) COMPETÈNCIES

Esriptura (creació literària), i comprensió de text, anàlisi comparada de fragment literari de creació.

2.1.2) LA MAGDALENA DE PROUST:

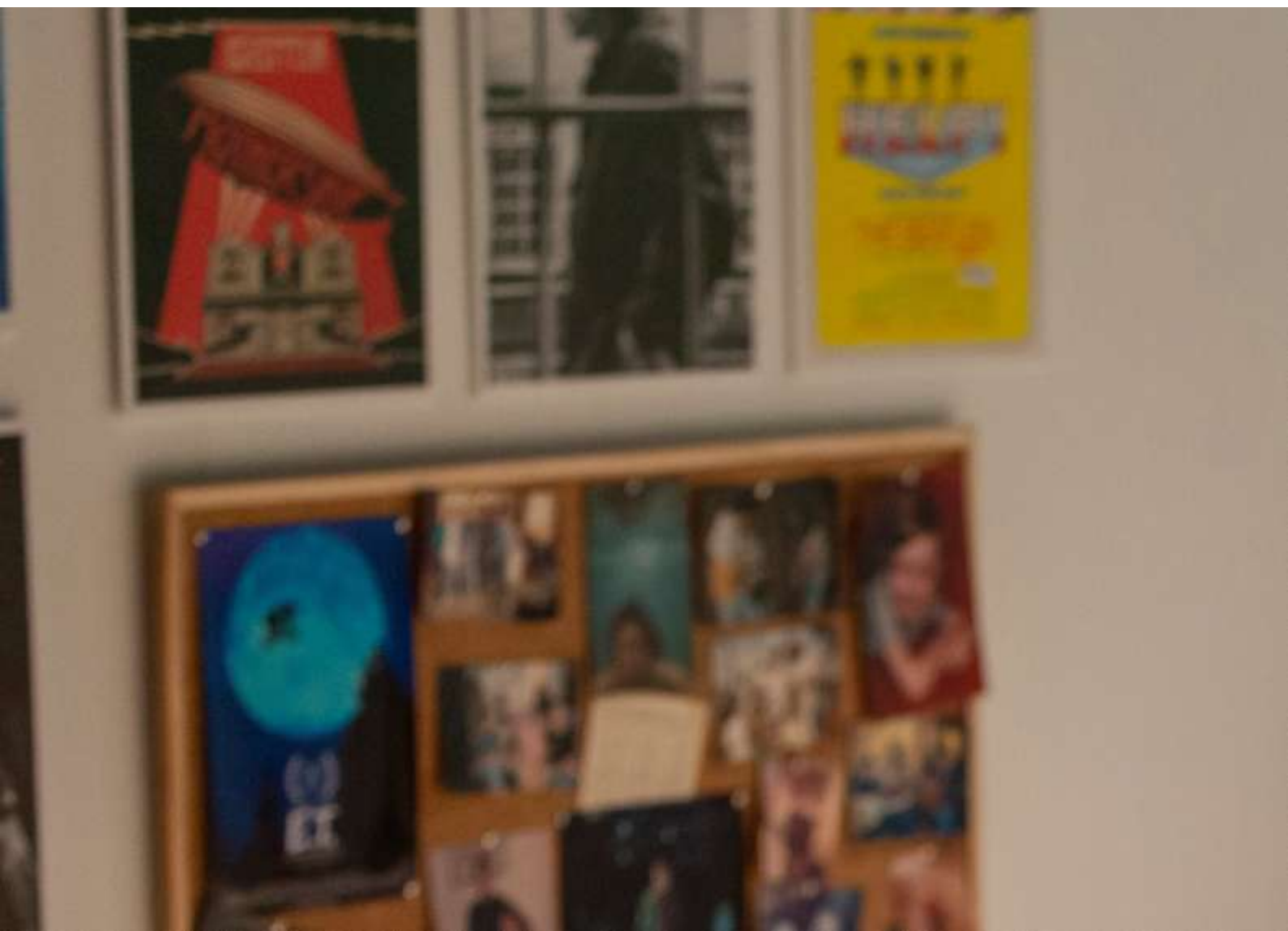
La magdalena de Proust, és un fenomen memorístic humà pel qual una percepció (especialment una olor) evoca un record o reminiscència que pot ser un objecte, gest, imatge o un altre element de la vida quotidiana. El nom prové del record que li provocà el sabor d'una magdalena sucada en te al protagonista de *Du côté de chez Swann* (el primer volum de la sèrie *À la recherche du temps perdu*), escrita per Marcel Proust el 1913. En les següents 3.000 pàgines del llibre, l'autor es submergeix en el record evocat en provar la magdalena amb te.

EXERCICI "MAGDALENA DE PROUST":

Molts de nosaltres tenim algun record associat a una olor, a un menjar o a algun fet diferencial que se'ns reproduïx quan ens veiem exposats a qualsevol d'aquests estímuls.

En aquest cas, en RAMON, el protagonista de la nostra obra, té una fixació amb les croquetes, que esdevenen una metàfora de la seva infantesa.

En aquest cas, passàriem de la Magdalena de Proust a la "croqueta del Ramon". En aquest cas, el Ramon té associades les croquetes que li recorda casa seva i en especial a la seva mare.

FASES DE L'EXERCICI:

a) REFLEXIÓ I REDACCIÓ: L'estudiant haurà de reflexionar sobre quin record concret, olor o sabor, té associat a algun record en la seva memòria. A l'estil "magdalena de Proust". I escriure el què i el perquè de la seva decisió.

b) ANÀLISI I COMPARATIVA: El grup posarà en comú quins són els seus elements a la memòria que poden ser entesos com a referents que desapareixen altres records. Potser per un/a estudiant és un pastís, per un altre l'olor d'una flor, o per un altre la ràdio del diumenge a la tarda on s'escolta un partit de futbol. Aquí l'interès està a comparar i classificar quin tipus d'elements contenen més informació de la memòria i classificar-los per tipologies. Què són i per quins sentits són percebuts. Així podem establir en quin tipus de conceptes aquella classe té codificada la seva memòria o els seus records.

c) REFLEXIÓ FINAL: L'avaluació d'aquest exercici conclou amb el valor de l'estadística de classe que es pugui arribar a confegir. L'èxit fonamental de l'exercici està en la realització honesta del treball i en la riquesa de les seves conclusions.

2.2) ACTIVITAT PROPOSADA POSTERIOR A L'OBRA

2.2.1) CRÍTICA TEATRAL

La crítica teatral és un gènere periodístic al qual l'alumnat pot tenir fàcil accés, tant a la premsa escrita com a la ràdio o la televisió, i representa una situació comunicativa que molt fàcilment es pot reconstruir a les aules. Molts centres educatius tenen revistes o publicacions digitals que poden ser l'entorn d'aquests textos escrits. Hi ha diaris que tenen propostes de participació on l'alumnat podria donar sentit a la seva tasca més enllà de l'aula. Finalment, l'existència d'una forta diversitat de mitjans de comunicació a Internet també pot ser una bona referència per a la publicació de la crítica teatral. Tot això fa que, com que l'estructura d'aquest gènere textual és molt propera a la de les tasques acadèmiques, s'aconsegueix donar sentit a aquestes tasques i afavorir el desenvolupament de les competències comunicatives. Per exemple podeu trobar els referents que us proposem a continuació:

*Twitter: podeu expressar sintèticament la vostra opinió, així:
#títolspectacle.*

Blogs: Hi ha periodistes o espectadors/es que van al teatre i recomanen l'obra a través de les xarxes socials o blogs com el de "Butaquesisomnis" o com "voltarivoltar".

Recomanem veure crítiques teatrals de referents de la crítica com J.C Olivares, o Marcos Ordóñez, o altres firmes de Time Out o de Recomana.cat

FASES DEL TREBALL:

a) PLANIFICACIÓ DEL TREBALL DE CRÍTICA TEATRAL

El primer que cal és fer conscient l'alumnat del que és anar a veure teatre i del qual és una crítica teatral i què cal fer per a elaborar-ne una. Després d'haver motivat l'alumnat caldrà situar l'activitat en el marc de les publicacions del centre o aquella que s'hagi decidit que servirà per a la publicació del text, i el procés que cal seguir per fer-ho.

b) RECERCA I CAPTACIÓ D'INFORMACIÓ

Hi ha dos moments fonamentals en la recerca i captació de la informació.

El primer moment és abans d'anar a veure teatre com a preparació. El nucli d'aquesta recerca són les informacions relatives a l'autora o autor, el moment literari i el seu entorn històric i social. Edat i perfil de l'autora per ubicar-la en el seu context. O amb l'actor, en cas que es vulgui entendre també el seu perfil actoral.

Aquesta recerca, però ha de tenir continuïtat en l'activitat al teatre, l'assistència a l'obra, i d'una manera molt especial, en acabar si es

pot parlar amb les persones que han proposat l'obra teatral, en un col·loqui o fòrum. Per això serà molt important que es preparin preguntes pensant amb el producte final que es realitzarà per comunicar el que s'ha après. Donat que es tracta d'una obra teatral, també serà rellevant la recerca d'imatges fixes que puguin il·lustrar la crítica teatral.

c) ELABORACIÓ DE LA INFORMACIÓ

Com ja s'ha dit en parlar de l'altre producte final, ara és el moment d'organitzar tota la informació recollida abans i durant la representació, i durant el fòrum final. Amb aquests materials caldrà que, en grup o individualment, es contrastin les informacions i es vagi decidint quines són les més importants i el que és més accessori, però que pot il·lustrar el que es vol explicar. Ara serà el moment de pensar en les imatges que ajudaran a fer visible el que és l'obra teatral.

Però en tractar-se d'una crítica teatral és molt rellevant l'organització lògica dels continguts i dels arguments que es volen aportar: caldrà fer-ho amb esquemes, gràfics i mapes que tinguin en compte no només l'autora i l'obra escrita, sinó els aspectes de la representació teatral i la seva incidència en el resultat global de l'obra.

d) COMUNICACIÓ DE LA INFORMACIÓ

En aquesta part del procés d'elaboració de la crítica teatral cal tenir molt present les claus per a l'expressió escrita i els elements del gènere periodístic que es pren com a referència d'aquest producte final. A partir de la tria que s'ha fet en l'elaboració de les informacions s'ha de tenir en compte les parts del text i organitzar els diferents elements triats segons aquestes parts i la coherència dels esquemes treballats anteriorment. A partir d'aquests elements caldrà elaborar esborranys que en successives reformulacions i reparacions vagin donant cos a la crítica teatral. Per a aquestes revisions és fonamental disposar de pautes de bona realització com les que es proposen en l'apartat 5 de l'avaluació.

Un cop decidit que el text ja té la seva versió definitiva, serà el moment de compartir el producte final i de la seva valoració.

2.2.2) MEMÒRIA i IDENTITAT A DEBAT. L'ALZHEIMER A "RAMON"

Pensem que és important poder establir un debat en relació a aquest tema de manera oberta. I que l'obra pot ajudar a obrir aquesta reflexió. En primer lloc podem plantejar:

En què es basa la nostra identitat personal? Què ens fa ser qui som?

Aquest podria ser un punt de partida d'una reflexió més profunda, que variarà en funció de la sensibilització de cada grup.

En una societat com la nostra on l'esperança de vida s'ha allargat en les darreres dècades, és habitual que alguns dels estudiants tinguin o hagin tingut avis i àvies o besavis i besàvies a la família que hagin patit malalties com l'Alzheimer o altres afectacions degeneratives que desconnecten de la memòria

i, per tant, de la mateixa identitat.

Aquest debat final de projecte és el viatge de la memòria del jo a la memòria de l'altre. I inevitablement és l'activitat que recomanem que tingui lloc al final de tot. Serà més rica si es realitza després de totes les altres accions i exercicis, que ens hauran aportat dades, informacions, pensaments personals i una sensibilització envers la idea de la memòria, el record i la construcció de la identitat, personal i familiar.

Malgrat això, entrar aquí aspectes més tècnics al voltant de l'Alzheimer, amb dades o més recursos tècnics pensem que poden complementar l'activitat, tot i que no en són -en principi- un element central.

En aquest sentit, tornant al projecte teatral, sí que pensem que pot ser un element detonador de debat la reflexió sobre quins signes relacionats amb l'Alzheimer han estat capaços d'observar o captar els alumnes:

O el que és el mateix: **quins trets artístics de la posada en escena de l'obra han expressat la presència silenciosa de l'Alzheimer en un personatge?**

- En el mateix text de l'obra?
- En les imatges projectades?
- En el treball de l'espai escènic?

Aquests tres elements de l'obra estan sembrats de pistes que anticipen detalls i mostren progressivament l'aparició i l'avenç d'aquesta malaltia de manera subtil i creativa.

4) ÀREES CURRICULARS RELACIONADES:

Atès que aquesta guia didàctica s'ha pensat per a l'alumnat del Batxillerat, les activitats proposades suposen, evidentment, la implicació de les àrees curriculars lingüístiques i comunicatives. El fet teatral suposa, a més, posar en relació molts elements de les àrees artístiques, en con-

cret les arts plàstiques tenen un paper central quant al tractament de l'escenografia, o l'audiovisual amb les projeccions, igualment com passa amb la música de l'obra. Finalment, les àrees de les ciències socials, ens aportaran coneixements clau per a la comprensió dels aspectes humanistes i socials.

RAMON és un projecte proper i artísticament original. I ens pot ajudar, per tant, a debatre i reflexionar des de diverses òptiques:

- LES ARTS ESCÈNIQUES
- LA LITERATURA
- LA PSICOLOGIA
- LA FILOSOFIA I L'ÈTICA
- LES CIÈNCIES DE LA SALUT

5) COMPETÈNCIES GENERALS QUE ES TENEN EN COMPTE:

Una activitat tan global com anar al teatre és clarament un pont cap a la vida adulta de l'alumnat i és evident que hi ha una enorme diversitat de competències que es treballen, però ens cal acotar i aquí ens centrarem en aquelles que prioritzarem per aquesta obra concreta.

Competència comunicativa:

- Expressar, oralment, per escrit o amb audiovisuals, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos.
- Elaborar textos literaris amb múltiples suports i formats, i amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, per expressar realitats, ficcions i sentiments.

Competència en gestió i tractament de la informació:

- Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.
- Competència personal i interpersonal.
- Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta.
- Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.

6) OBJECTIUS I CONTINGUTS DE L'ACTIVITAT:

Prenent, sense exhaustivitat, els objectius que apareixen al currículum de la Generalitat de Catalunya i altres que ens poden ser útils, aquí presentem alguns que poden servir de referència per a la tria dels més adequats.

Participació en manifestacions literàries

- Visionat o lectura de la narrativa fent comentaris sobre els personatges, la veu i valorant la perspectiva narrativa i el diàleg.

Reflexió sobre l'obra abans i després

- Participar de manera activa, reflexiva i crítica en diferents menes d'interaccions comunicatives per a la construcció de coneixements o la participació en la vida social.
- Expressió argumentada, oral i escrita, d'idees sorgides de veure l'obra.
- Participació en espais de reflexió i intercanvi d'informació, cerca, contrast i expressió d'idees, aprofitant les tecnologies de la informació i comunicació.

Realització d'activitats acadèmiques a partir de veure i llegir obres literàries

- Planificació, elaboració i comunicació (oral, escrita o audiovisual) de treballs acadèmics realitzats amb el necessari rigor, adequació i sentit crític per mostrar l'anàlisi, contextualització, comentaris i interpretació de l'obra.
- Elaborar textos orals, escrits o audiovisuals coherents, correctes i adequats, i amb l'ús dels recursos adients, incloent-hi les TIC, a partir del visionat de l'obra.

Coneixement dels elements de l'espectacle teatral

- Estudi de l'espectacle escènic: concepte, característiques i tipologies bàsiques de l'espectacle escènic: clàssic, d'avantguarda, corporal, occidental, oriental, d'objectes, musical, d'interior, de carrer.
- Exploració de tècniques d'interpretació: joc dramàtic, improvisació, dramatització i creació col·lectiva.
- Estudi de l'escena com a espai significant: composicions, moviments i direccions en l'escena.
- Exploració dels elements de la interpretació: personatge, situació, acció i conflicte.

Creativitat com a objectiu

- Potenciar la capacitat d'imaginació i d'abstracció, per descobrir la literatura com a via de representació i interpretació del món i de la vida.

Anàlisi, coneixement i usos de textos periodístics

- Observació, anàlisi crítica i identificació de les formes i funcions de la premsa escrita i digital en la societat actual.
- Valoració del paper que juga a la societat actual.
- Determinació de les característiques i formes de les crítiques d'espectacles a la premsa diària i a les revistes.
- Anàlisi i identificació de les estructures argumentatives que són a la base dels articles de crítica d'espectacles.
- Valoració de les diferències i semblances que hi ha entre les crítiques escrites i les audiovisuals de ràdio i televisió i les seves especificitats en els mitjans digitals.
- Procés d'elaboració dels articles periodístics segons el mitjà emprat per publicar-los.

